

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 lutego 2017 r.

Pozycja 31

POSTANOWIENIE

z dnia 4 stycznia 2017 r.

Sygn. akt Ts 337/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Biernat

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej S.A. z siedzibą w W. w sprawie zgodności:

§ 37 ust. 1 oraz § 38 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1200) z:

- 1) art. 31 ust. 2 zdanie drugie w związku z art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

- 1) podjąć zawieszono postępowanie;**
- 2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.**

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez radcę prawnego skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 października 2015 r. (data nadania), S.A. z siedzibą w W. (dalej: skarżąca) zarzuciła niezgodność § 37 ust. 1 oraz § 38 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1200; dalej: rozporządzenie taryfowe) z art. 31 ust. 2 zdanie drugie w związku z art. 22 Konstytucji, a także z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Wyrokiem z maja 2014 r. Sąd Okręgowy w W., w sprawie z powództwa klientki skarżącego przeciwko skarżącemu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, uwzględnił częściowo powództwo przez to, że uznał za niedozwolone i zakazał skarżącej wykorzystywania w obrocie z konsumentami określonego wzorca umowy, w pozostałym zakresie powództwo zaś oddalił.

Wyrokiem z czerwca 2015 r. Sąd Apelacyjny w W., na skutek apelacji skarżącej,

zmienił częściowo wyrok sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zmodyfikował treść wzorców umowy uznanych za niedozwolone, w pozostałym zaś zakresie apelację oddalił.

3. Zdaniem skarżącej § 37 ust. 1 rozporządzenia taryfowego narusza Konstytucję przez to, że „ogranicza w rozporządzeniu, a nie w ustawie prawo przedsiębiorcy energetycznego do decydowania o treści stosunku umownego z odbiorcami energii, w szczególności nie zezwala w tym przepisie przedsiębiorstwu energetycznemu sprzedającemu energię elektryczną do dokonania korekty należności za dostarczoną energię elektryczną w sytuacji zaniżenia jej ilości z powodu błędu w pomiarze lub z powodu nieprawidłowości działania układu pomiarowo-rozliczeniowego”, zaś „[p]owyższe ograniczenie możliwości uzyskania zapłaty za energię elektryczną w sytuacji błędu w odczycie lub usterki układu pomiarowego nie jest uzasadnione koniecznością ochrony ważnego interesu publicznego lub wolności i praw innych osób”.

Z kolei niekonstytucyjność § 38 ust. 2 i 3 rozporządzenia taryfowego skarżąca upatruje w tym, że przepis ten – jej zdaniem – „w sposób nieuzasadniony ogranicza w rozporządzeniu a nie w ustawie prawo przedsiębiorcy energetycznego do decydowania o treści stosunku umownego z odbiorcami energii, w szczególności ogranicza przedsiębiorcy energetycznemu możliwość wyliczenia wielkości korekty faktur w sytuacji braku możliwości ustalenia wielkości błędu odczytu lub wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, gdyż nakazuje w pierwszej kolejności obliczenie wielkości korekty na podstawie sumy jednostek energii elektrycznej prawidłowo wskazanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy w poprzednim okresie rozliczeniowym, a dopiero w przypadku braku możliwości ustalenia średniego dobowego zużycia energii elektrycznej pozwala ustalić wielkość korekty na podstawie wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego z następnego okresu rozliczeniowego”.

W uzasadnieniu skargi poinformowano, że od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. skarżąca wniosła skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

4. W dniu 25 listopada 2015 r. Trybunał – działając na podstawie art. 51 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) – ustalił, że 30 września 2015 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga kasacyjna skarżącej od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z czerwca 2015 r., która została zarejestrowana.

Postanowieniem z 28 grudnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny zawiesił postępowanie w przedmiocie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym na podstawie art. 67 ustawy o TK z 2015 r.

W dniu 26 października 2016 r. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że wyrokiem z września 2016 r. Sąd Najwyższy – Izba Cywilna uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z czerwca 2015 r. i skierował do tego sądu sprawę do ponownego rozpoznania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W dniu 2 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK). Zgodnie zaś z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o TK stosuje się przepisy tej ustawy.

2. Stosownie do art. 78 *a contrario* ustawy o TK oraz art. 180 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.), który ma odpowiednie zastosowanie do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym na zasadzie art. 36 ustawy o TK, zwieszane postępowanie podejmuje się z urzędu, gdy toczące się równolegle inne postępowanie sądowe (które może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy) zostanie prawomocnie zakończone.

Wyrokiem z września 2016 r. Sąd Najwyższy uwzględnił skargę kasacyjną skarżącą od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z czerwca 2015 r. i uchylił to orzeczenie, przekazując jednocześnie sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd drugiej instancji.

3. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna może być wniesiona w sytuacji, gdy sąd lub organ administracji orzekł ostatecznie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego na podstawie aktu normatywnego, któremu w skardze zarzuca się niekonstytucyjność.

Jak podkreślił Trybunał w postanowieniu z 4 grudnia 2000 r. w sprawie SK 10/99 (OTK ZU nr 8/2000, poz. 300), „konstytucyjne pojęcie »orzeczenia« o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki obejmuje rozstrzygnięcia, które nakładają, zmieniają lub uchylają obowiązki albo przyznają, zmieniają lub znoszą uprawnienia”. Są to również orzeczenia, które „autorytatywnie stwierdzają istnienie obowiązku lub uprawnienia, jeżeli rozstrzygnięcia te mają znaczenie dla realizacji określonych uprawnień lub obowiązków jednostki”, a także „rozstrzygnięcia polegające na odmowie wydania jednego z wymienionych wcześniej rozstrzygnięć”. Istotą orzeczenia o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki jest zawsze jego wiążący charakter, wyrażający się w powstaniu, zmianie lub zniesieniu obowiązków ciążących na określonych podmiotach (zob. także: postanowienia TK z: 5 grudnia 1997 r., Ts 14/97, OTK ZU nr 1/1998, poz. 9; 17 lutego 1999 r., Ts 164/98, OTK ZU nr 4/1999, poz. 83 oraz 24 listopada 2004 r., Ts 57/04, OTK ZU nr 5/B/2004, poz. 300, a także wyrok TK z 10 lipca 2000 r., SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144).

Charakter orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, został sprecyzowany w art. 77 ust. 1 obowiązującej ustawy o TK (poprzednio: art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; art. 64 ustawy o TK z 2015 r.; art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym, Dz. U. poz. 1157), zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana. Orzeczenie musi mieć zatem walor ostateczności. Złożenie skargi konstytucyjnej jest więc związane z bezskutecznym wyczerpaniem zwyczajnych środków zaskarżenia przewidzianych w stosownych przepisach proceduralnych, przy czym forma prawomocnego orzeczenia przez sąd nie ma znaczenia, bo użyta w art. 77 ust. 1 ustawy o TK formuła „inne ostateczne rozstrzygnięcie” ma na tyle szerokie znaczenie, że odnosi się do wszelkich innych niż wyroki orzeczeń sądowych (zob. postanowienia TK z: 5 grudnia 1997 r., Ts 1/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 17 oraz 21 marca 2000 r., SK 6/99, OTK ZU nr 2/2000, poz. 66). Powyższe warunkowane jest subsydiarnym charakterem skargi konstytucyjnej w stosunku do innych środków służących ochronie praw i wolności konstytucyjnych (zob. postanowienie TK z 1 września 1998 r., Ts 97/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 104). Jak podkreśla się stale w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i w doktrynie (zob. Z. Czeszejko-Sochacki, *Sądownictwo konstytucyjne w Polsce na tle porównawczym*, Warszawa 2003, s. 275 i n. i powołane tam orzecznictwo), skarga nie jest samoistnym środkiem prawnym; jest środkiem ochrony wolności i praw, który może być wykorzystany dopiero wtedy, gdy w jednostkowej sprawie sądowej lub administracyjnej postępowanie zostało przeprowadzone i ostatecznie zakończone.

4. W niniejszej sprawie skarżąca w uzasadnieniu skargi wskazała jako ostateczne orzeczenie o jej konstytucyjnych wolnościach i prawach wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z czerwca 2015 r. Wyrok ten został jednak uchylony, a sprawa została przekazana temu sądowi do ponownego rozpoznania wskutek uwzględnienia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej wniesionej przez skarżącą na wydane w jej sprawie rozstrzygnięcie (wyrok z września 2016 r. w sprawie). Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w W. wskazane przez skarżącą utraciło zatem walor ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 ustawy o TK. Przesądza to tym samym o odmowie nadania przez Trybunał Konstytucyjny dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK.

5. Jedynie na marginesie Trybunał przypomina, że niniejsze postanowienie nie stoi na przeszkodzie ewentualnemu ponownemu złożeniu przez skarżącą skargi konstytucyjnej. Może to jednak nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez nią, wskutek ponownego rozpatrzenia jej sprawy po wyroku Sądu Najwyższego przez Sąd Apelacyjny w W., nowego rozstrzygnięcia, któremu będzie można przypisać walor ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Wziąwszy pod uwagę powyższe, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.